

Ο κ. Τσίπρας και η «βόμβα» του ΔΝΤ

Τετάρτη 14 Δεκεμβρίου 2016

Της Μιράντας Ξαφά*

Η είδηση ότι ο κ. Τσίπρας κραδαίνει το «όπλο» της πολιτικής αποσταθεροποίησης προειδοποιώντας τους εταίρους ότι θα αναγκαστεί να προσφύγει σε εκλογές αν τον πιέσουν για νέα μέτρα, μου έφερε στο μυαλό το ψυχοπολεμικό έργο «Το Ποντίκι που Βρυχάται» με τον Πήτερ Σέλλερς. Μία μικρή χώρα αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα και σκέπτεται να κηρύξει πόλεμο εναντίον της Αμερικής ώστε να εισπράξει οικονομική βοήθεια για να μην πάει στο αντίπαλο στρατόπεδο αφού χάσει. «Και τι θα γίνει αν κερδίσουμε;» αναρωτιέται ένας από τους κυβερνητικούς συμβούλους. Το μήνυμα του έργου είναι ότι κάποιος πρέπει να εξηγήσει στον κ. Τσίπρα το νόημα της λέξης «αιθεροβάμων». Η απειλή των εκλογών θα είχε νόημα αν προερχόταν από μία αξιόπιστη κυβέρνηση που εφάρμοζε το πρόγραμμα και ζητούσε ευελιξία σε κάποιο θέμα ελάσσοнос σημασίας για τους δανειστές. Προερχόμενη από τον κ. Τσίπρα είναι παραλογισμός που δείχνει πόσο λίγη αντίληψη της πραγματικότητας έχει η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ.

Το [πρόσφατο άρθρο](#) των κκ. Τόμσεν και Όμπστφελντ του ΔΝΤ αποσαφηνίζει τις απόψεις του ΔΝΤ για το Ελληνικό πρόγραμμα και τις προϋποθέσεις για τη συμμετοχή του ΔΝΤ. Παρουσιάζοντας συγκλονιστικά στοιχεία που ποτέ καμία Ελληνική κυβέρνηση δεν έχει παρουσιάσει, επιχειρηματολογεί υπέρ της διεύρυνσης της φορολογικής βάσης και της περικοπής των κύριων συντάξεων σαν τον μόνο αξιόπιστο τρόπο διατήρησης πρωτογενών πλεονασμάτων μεσοπρόθεσμα και εξόδου από την κρίση.

Συγκεκριμένα, το ΔΝΤ ζητάει:

1. Να μειωθεί το αφορολόγητο όριο στις 5.000 ευρώ από περίπου 8.600 σήμερα (9.500 για οικογένειες με παιδιά) ώστε να ενταχθεί στη φορολογία εισοδήματος η

πλειοψηφία των 2,7 εκατ. φορολογούμενων (το 50% του συνόλου) που σήμερα δεν πληρώνει φόρο, και να ελαφρυνθούν αντίστοιχα τα μεσαία και υψηλά εισοδήματα που σήμερα επωμίζονται το σύνολο του φόρου εισοδήματος και δυσκολεύονται να ανταπεξέλθουν. Στην Ελλάδα το αφορολόγητο όριο είναι διπλάσιο από το όριο της φτώχειας (4.600 ευρώ το χρόνο), ενώ στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης συμβαίνει το αντίθετο (δηλ. ακόμη και οι φτωχοί συμμετέχουν στα κοινά, έστω ελάχιστα).

2. Να κοπεί η «προσωπική διαφορά» από τις καταβαλλόμενες κύριες συντάξεις ώστε να μειωθεί το έλλειμμα του ασφαλιστικού συστήματος που ανέρχεται σε 11% του ΑΕΠ σήμερα, τέσσερις φορές πάνω από το μέσο όρο της Ευρωζώνης. Οι σημερινές συντάξεις είναι υπερβολικά γενναιόδωρες σε σχέση με τις δια βίου εισφορές των σημερινών συνταξιούχων. Οι αυξήσεις των εισφορών και των φόρων για να χρηματοδοτηθούν οι συντάξεις υποσκάπτουν την ανάπτυξη, επομένως η μόνη λύση είναι η περικοπή των συντάξεων.
3. Η Ελλάδα χρειάζεται ένα κοινωνικό δίκτυο στοχευμένο στους πραγματικά αδύναμους, που είναι οι άνεργοι και άλλοι πολίτες που δεν έχουν κανένα εισόδημα. Η απροθυμία των Ελληνικών κυβερνήσεων να εξορθολογήσουν τον δημόσιο τομέα (που αποτελεί σημαντική δεξαμενή ψήφων) και να περιορίσουν τις αλόγιστες σπατάλες οδήγησε στην υπερφορολόγηση των νοικοκυριών και στη συσσώρευση πολλών δισεκατομμυρίων ανεξόφλητων φορολογικών υποχρεώσεων. Οι πόροι για το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα και την αύξηση του επιδόματος ανεργίας μπορεί να προέλθει μόνο από την περικοπή των συντάξεων, όχι από νέα φορολογία ή από περικοπή των ήδη χαμηλών καταναλωτικών δαπανών του δημοσίου, τη στιγμή του αστικές συγκοινωνίες και νοσοκομεία υπολειπονται.

Μπορεί κάποιος από το ΣΥΡΙΖΑ να εξηγήσει γιατί είναι κοινωνικά δίκαιο να μην πληρώνουν οι μισοί Έλληνες φορολογούμενοι φόρο εισοδήματος, όταν το αντίστοιχο ποσοστό στη Ευρωζώνη είναι 8%; (θυμίζω ότι ο κ. Τσακαλώτος στο παρελθόν έχει απειλήσει με παραίτηση αν οι θεσμοί επιμείνουν). Ή πως θα καταστεί το ασφαλιστικό σύστημα βιώσιμο; Ή γιατί είναι δίκαιο να πετσοκόβονται οι συντάξεις των νέων συνταξιούχων και όχι των παλαιών; Ή αν είναι μέσα στα πλαίσια του «Ευρωπαϊκού κεκτημένου» να φτωχοποιούνται οι άνεργοι, όπως δείχνουν πέρα πάσης αμφιβολίας τα στοιχεία του ΔΝΤ; Περιμένουμε τις απαντήσεις.

Πίνακας 1. Οφειλές Ιδιωτικού Τομέα προς το Δημόσιο (Ποσοστό του ΑΕΠ)

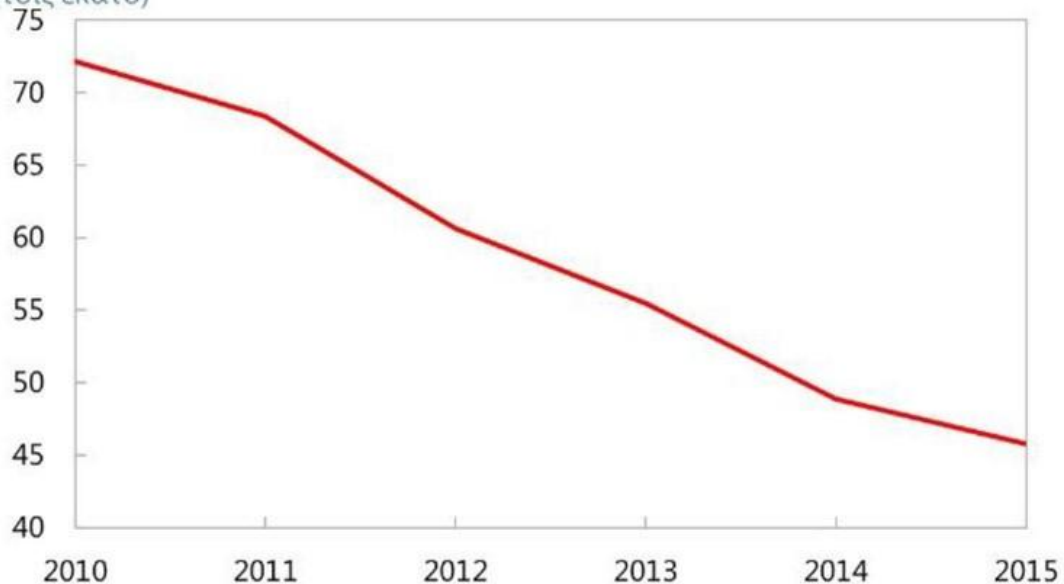

Πηγές: Υπουργείο Οικονομικών Ελλάδας, και ΟΟΣΑ Φορολογική Διοίκηση.

Σημείωση: Τα στοιχεία για τη Γερμανία του 2012, τα στοιχεία των άλλων χωρών του 2013. Για την Ελλάδα, οι τα αριθμητικά στοιχεία είναι εκτιμήσεις στο τέλος Σεπτεμβρίου 2016 και περιελάμβαναν οφειλές ασφαλιστικών οφειλών. AUT = Αυστρία; BEL = Βέλγιο; DEU = Γερμανία; ESP = Ισπανία; EST = Εσθονία; FIN = Φινλανδία; FRA = Γαλλία; GRC = Ελλάδα; IRL = Ιρλανδία; LTU = Λιθουανία; LUX = Λουξεμβούργο; LVA = Λετονία; MLT = Μάλτα; NLD = Ολλανδία; PRT = Πορτογαλία; SVN = Σλοβενία.

Πίνακας 2. Ελλάδα: Τρέχοντα Ποσοστά Είσπραξης Φόρων, 2010-2015

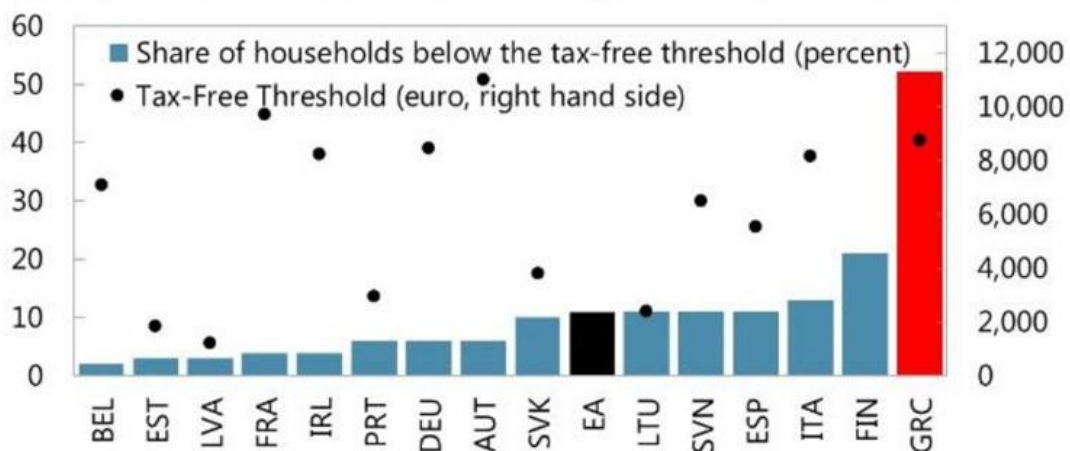
(τοις εκατό)

Πηγές: Υπουργείο Οικονομικών Ελλάδας και υπολογισμοί προσωπικού του ΔΝΤ.

Σημείωση: Περιλαμβάνει έσοδα από φόρους, προσαυξήσεις, κυρώσεις και τόκους.

Πίνακας 3. Αφορολόγητο Όριο Εισοδήματος στην Ευρωζώνη

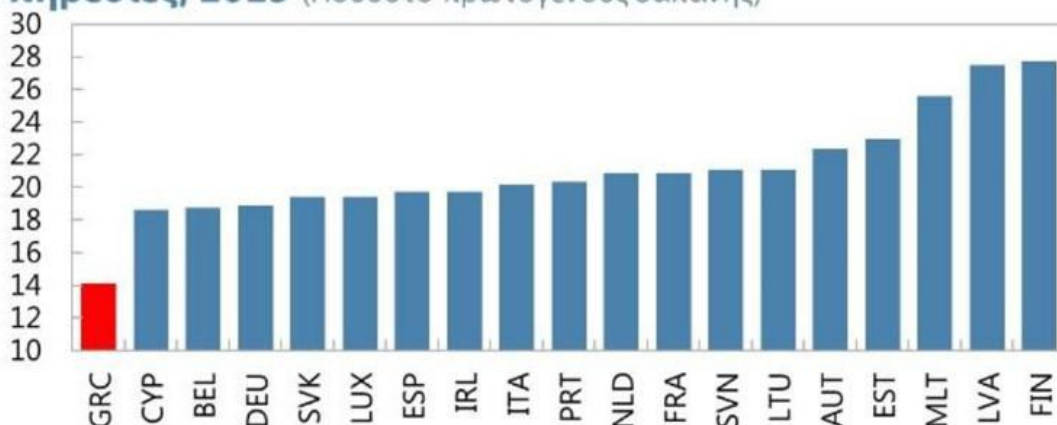

Πηγές: Eurostat; Υπουργείο Οικονομικών Ελλάδας, και υπολογισμοί προσωπικού του ΔΝΤ.

Σημείωση: Το ποσοστό εξαιρούμενων νοικοκυριών στην Ελλάδα υπολογίζεται με βάση τη φορολογική δήλωση εισοδήματος του 2016 (Δηλωθέν εισόδημα του 2015) χρησιμοποιώντας τα όρια που θεσμοθετήθηκαν το 2016. Τα ποσοστά των άλλων χωρών της Ευρωζώνης βασίζονται σε δεδομένα από την Έρευνα Προϋπολογισμού Νοικοκυριών του 2014 και στα αφορολόγητα όρια του 2015.

RHS = Δεξιά πλευρά. EA (Ευρωζώνη) περιλαμβάνει AUT; BEL; EST; FRA; DEU; GRC; IRL; ITA; LVA; LTU; PRT; SVK; SVN; και ESP. AUT = Αυστρία; BEL = Βέλγιο; EST = Εσθονία; FRA = Γαλλία; DEU = Γερμανία; GRC = Ελλάδα; IRL = Ιρλανδία; ITA = Ιταλία; LVA = Λετονία; LTU = Λιθουανία; PRT = Πορτογαλία; SVK = Σλοβακία; SVN = Σλοβενία; ESP = Ισπανία.

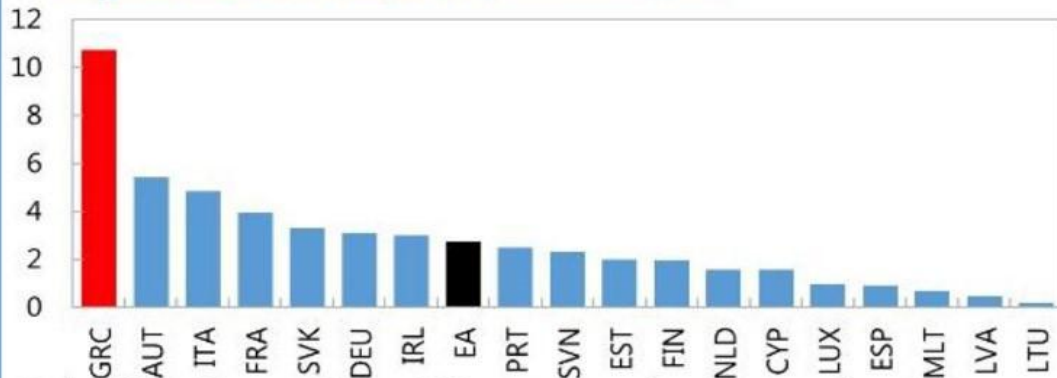
Πίνακας 4. Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης για Αγαθά και Υπηρεσίες, 2015 (Ποσοστό πρωτογενούς δαπάνης)

Πηγή: Eurostat.

Σημείωση: Οι δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες υπολογίζεται σαν τη διαφορά μεταξύ πρωτογενών δαπανών και δαπανών για τις αμοιβές του προσωπικού, για κοινωνικές παροχές, επενδύσεις και επιχορηγήσεις (Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών, ορισμός του 2010). AUT = Αυστρία; BEL = Βέλγιο; CYP = Κύπρος; EST = Εσθονία; FIN = Φινλανδία; FRA = Γαλλία; DEU = Γερμανία (μέχρι το 1990 πρώην περιοχή της Ομοσπονδιακής Γερμανικής Δημοκρατίας); GRC = Ελλάδα; IRL = Ιρλανδία; ITA = Ιταλία; LVA = Λετονία; LTU = Λιθουανία; LUX = Λουξεμβούργο; MLT = Μάλτα; NLD = Ολλανδία; PRT = Πορτογαλία; SVK = Σλοβακία; SVN = Σλοβενία; ESP = Ισπανία.

Πίνακας 5. Κρατικές Μεταβιβάσεις στο Σύστημα Δημοσίων Συντάξεων (Ποσοστό του ΑΕΠ)

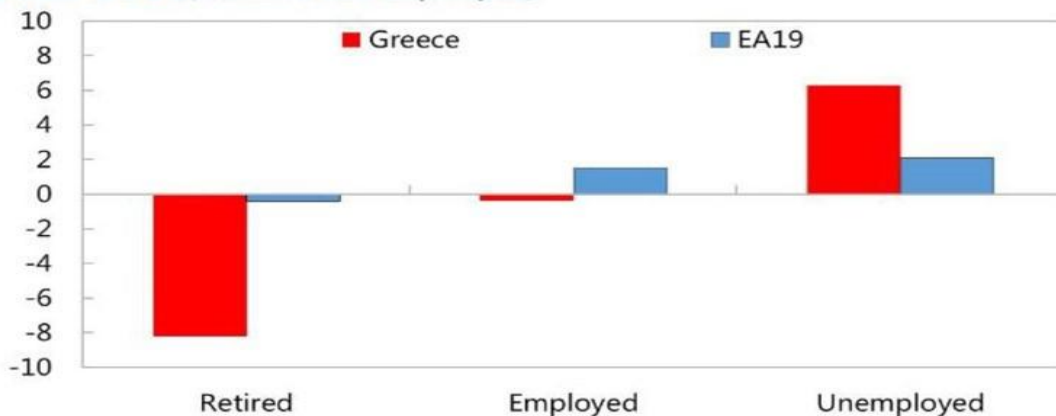

Πηγές: Εκθέσεις Γήρανσης 2012 και 2015 και υπολογισμοί του προσωπικού του ΔΝΤ.

Σημείωση: Οι Κρατικές Μεταβιβάσεις ορίζονται σαν η διαφορά μεταξύ της συνταξιοδοτικής δαπάνης και των πραγματικών συνεισφορών, με εξαίρεση έσοδα τρίτων και μη συμμετοχικές κρατικές μεταβιβάσεις. Τα στοιχεία για την Ελλάδα είναι για το 2015, ενώ τα δεδομένα για τις άλλες χώρες για το 2013. EA (Ευρωζώνη) περιλαμβάνει CYP; EST; FIN; FRA; DEU; GRC; IRL; ITA; LVA; LTU; LUX; MLT; NLD; PRT; SVK; SVN; and ESP. AUT = Αυστρία; BEL = Βέλγιο; EST = Εσθονία; FRA = Γαλλία; DEU = Γερμανία; GRC = Ελλάδα; IRL = Ιρλανδία;

ITA = Ιταλία; LVA = Λετονία; LTU = Λιθουανία; PRT = Πορτογαλία; SVK = Σλοβακία; SVN = Σλοβενία; ESP = Ισπανία.

Πίνακας 6. Αλλαγή στα Ποσοστά Φτώχειας, 2010-2015 (Ποσοστό του πληθυσμού)

Πηγή: Eurostat.

Σημείωση: Άτομα σε κίνδυνο φτώχειας είναι τα άτομα που ζούν σε ένα νοικοκυριό με ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα χαμηλότερο από το 60 τοις εκατό του εθνικού διάμεσου. EA19 = Αυστρία, Βέλγιο, Κύπρος, Εσθονία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Ολλανδία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Ισπανία.

*Η Μιράντα Ξαφά είναι senior scholar στο Center for International Governance Innovation και μέλος της ΔΕ της ΔΡΑΣΗΣ